

Η ΕΙΡΗΝΗ ΩΣ ΑΥΤΑΠΑΤΗ (της Ιωάννας Μουτσοπούλου)

Η δυτική κοινωνία εμφανιζόταν μέχρι σήμερα ως μία κοινωνία ειρήνης και ευημερίας. Αλλά όταν η ειρήνη και η ευημερία αποκτούν ένα τυχαίο χύδην νόημα, τότε η πλάνη μεγαλώνει και η κοινωνία αυτή θα βρεθεί προ δυσάρεστων εκπλήξεων αργά ή γρήγορα και θα ανακαλύψει πόσο παροδική ήταν

η ευημερία της και πόσο ψεύτικη η ειρήνη της.

Με το παράδειγμα της εγχώριας τρομοκρατικής επίθεσης στη Νορβηγία τον Ιούλιο του 2011 είναι πια καιρός να προβούν οι κοινωνίες σε μια αληθινή αντιμετώπιση των θεμελιωδών επιθυμιών τους.

Είναι αναγκαίο να αναλύσει και να κατανοήσει αυτές τις επιθυμίες και τάσεις:

1.-Τι εννοούσε λοιπόν η Δύση με την **ειρήνη**; Ότι δεν γινόταν μέσα της πόλεμος με όπλα. Αλλά έκανε πόλεμο μέσα και έξω από αυτήν με όλα τα άλλα μέσα που διέθετε, οικονομία, τεχνολογία, πληροφορία, πολιτισμικά προϊόντα, καθώς και με στρατιωτικά όπλα σε χώρες εκτός Δύσης. Η ειρήνη δηλαδή ήταν ψεύτικη, αλλά προς το παρόν εξυπηρετούσε την υλική ευημερία της.

Πέραν αυτού η δήθεν ειρήνη εξομοιώθηκε απολύτως με τη συνειδησιακή αδράνεια των δυτικών πληθυσμών, και πάντοτε η ανθρωπότητα έτσι αντιμετώπιζε την έννοια της ειρήνης. Αυτή η αδράνεια κατέληξε στον θάνατο περίπου 100 ανθρώπων από έναν και μόνον ένοπλο, με το πλήθος των νέων ανθρώπων να είναι μην είναι σε θέση να αναλάβει κάποια πρωτοβουλία αντιμετώπισης αυτού του ενός ανθρώπου και να μειώσει τον αριθμό των θυμάτων. Τέτοια αδράνεια δεν μπορεί παρά να έχει ως συμπληρωματικό της

το αντανακλαστικό αντίθετο, δηλαδή μία έντονη εξωτερική και επιθετική δράση μιας όμως επίσης αδρανούς συνείδησης. Αυτό μπορεί να φαίνεται αντιφατικό, όμως δεν είναι. Η αδράνεια της συνείδησης είναι αυτή που οδηγεί τόσο στον εφησυχασμό και στη σωματική ακινησία και κατάπληξη, όσο και στην παράλογη φριχτή επιθετικότητα.

Η οικονομία ήθελε έναν άνθρωπο πειθήνιο ως αλωμένο από την επιθυμία για το χρήμα και από την προσφερόμενη κατά το δυνατό υλική κοινωνική πρόνοια και ανοικτό σε ό,τι διευκόλυνε την παγκοσμιοποίησή της με προοδευτική μείωση της πρόνοιας, οι επιφανειακά προοδευτικοί άνθρωποι αγνοώντας τον βυθό της ανθρώπινης συνείδησης είχαν εύκολα τα λόγια και τη δήθεν καλοκάγαθη σκέψη χωρίς να προσφέρουν μόνιμες και βαθιές αξίες στην ανθρώπινη εξέλιξη και πρόσφορες λύσεις, οι συντηρητικοί ήταν πάντοτε προσκολλημένοι στο παρελθόν χωρίς να απασχολούνται καθόλου με τη συνείδηση, αλλά μόνον με την εξωτερική στατική τάξη και τα παλιά ιδεώδη, οι φανατικοί οποιασδήποτε πλευράς είχαν πάντοτε τόση πεποίθηση για την ορθότητα της άποψής τους που πίστευαν ότι έπρεπε να την επιβάλουν, με πρώτο παράδειγμα την ιερά εξέταση των προηγούμενων αιώνων.

Όλα αυτά ανατράπηκαν με την παγκόσμια κρίση στην οικονομία, τον πολιτισμό και τους φυσικούς πόρους. Η ησυχία και η ευημερία διαταράχτηκαν επικίνδυνα.

2.-Τι εννοούσε επίσης η Δύση με την **ευημερία**; Μόνον την υλική ευημερία και μάλιστα σε μη αναγκαίο βαθμό. Όλοι συνέκλιναν σε αυτό, συντελώντας σε έναν άκρατο οικονομισμό ως βάση ζωής, που έτσι κατέστη το επίκεντρο της ανθρώπινης προσπάθειας, ενώ η ορθή υλική ευημερία θα έπρεπε να είναι απλώς η φυσιολογική και αναπόφευκτη συνέπεια των θεμελιωδών επιλογών ζωής της ανθρωπότητας.

Πάντοτε υπήρχε η αυταπάτη ότι μόνον μέσα από μια από αυτές, τις δοσμένες ιστορικά, εκφράσεις του κοινωνικού γίνεσθαι έπρεπε να εκφραστεί το επιλεγμένο ως ορθό και σε γενικές

γραμμές ήταν αδύνατον να θεωρηθεί ως δυνατός ένας άλλος τρόπος κοινωνικής εξέλιξης. Δηλαδή το να υπάρχει μεν καλή θέληση προς όλους τους ανθρώπους, αλλά χωρίς άγνοια του ανθρωπολογικού παράγοντα, με πλήρη γνώση του και απόφαση για αντιμετώπισή του, με σεβασμό πρωτίστως στην εσωτερική-συνειδησιακή τάξη και σε εκείνη την εξωτερική που είναι απόρροια της εσωτερικής, με πλήρη θετικότητα και ενεργητικότητα για υπεράσπιση τόσο του ατόμου όσο και της κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς, αλλά και για ανεύρεση και προώθηση ευρύτερων αξιών. Ο άνθρωπος αγαπάει τις αντιθέσεις και θέλει να τις διαιωνίζει, γιατί αισθάνεται ότι αυτοπροσδιορίζεται μέσα από τη δραματικότητα ως θέατρο, αλλά όχι εκείνην την αληθινή, που τον φέρνει αντιμέτωπο με τις ευθύνες του.

Αυτή η παθητικότητα και ο υλισμός των επιδιώξεων αλλοιώνουν τον πραγματικό χαρακτήρα των εννοιών και η ανοικτότητα καταλήγει να σημαίνει διάλυση και σύγχυση, η διατήρηση σημαίνει περιχαράκωση, προσκόλληση και μίσος, η τάση για κέρδος σημαίνει συνεχή ανταγωνισμό και προσβολή της ίδιας της έννοιας της ειρήνης, ο φανατισμός σημαίνει αυθεντία, μίσος και παύση της λογικής και της δυνατότητας για ελευθερία.

Βέβαια αυτή η προτεινόμενη αρμονία στην αντίληψη έχει ένα μειονέκτημα: προβάλλει τεράστια δυσκολία στην ανεύρεση του ορθού και στην εφαρμογή του.

Αλλά επίσης ένα πράγμα είναι φανερό: ότι **χωρίς αυτήν δεν μπορεί να έλθει πραγματική ειρήνη**. Οι συγκρούσεις και οι αντιθέσεις είναι εύκολες, γιατί στηρίζονται σε μια απλοϊκότητα, η σύνθεση όμως είναι το ζητούμενο.

3.-Αν δεν δούμε συνειδητά και ειλικρινά το **φαινόμενο του κακού στην ιστορία [1]** και ανεξάρτητα από την περιορισμένη, συμβατική, ανόητη και φανατική παρουσίασή του, και θεωρούμε κάθε έκφρασή του ως συγγνωστή «τρέλλα», επειδή δεν χωράει ο νους μας την αλήθεια, τότε θα πρέπει να αθώσουμε όλες τις εκφράσεις του κακού και να αναθέσουμε όλη την ευθύνη στο λεγόμενο καλό. Ο άνθρωπος έχει μία τέτοια τάση, γιατί

αισθάνεται ενοχή για την αρνητικότητα που έχει ο ίδιος μέσα του και θέλει να αυτοαθωωθεί. Αλλά η αλήθεια δεν είναι αυτή. Είναι περισσότερο φριχτή από όσο θέλει ο ίδιος να δει, αλλά και ταυτόχρονα πολύ περισσότερο ωραία και φωτεινή απ' όσο θέλει να παραδεχθεί φοβούμενος την ευθύνη του απέναντι στο καλό.

Πάντως η βόρεια Ευρώπη φαίνεται να οδεύει προς έναν φασισμό, βασισμένο σε μια χονδροειδή και κυνική οικονομική άποψη της ζωής που ταυτόχρονα μπορεί να κρύβει έναν υπερσυντηρητισμό, καθώς και σε μια αυταπάτη της δυνάμεως που δίνει ο πλούτος. Η αυταπάτη της δυνάμεως μπορεί να ικανοποιείται και με το χρήμα και με τον φονταμενταλισμό και με άλλα. Αυτό μπορεί να εξηγήσει το αντιφατικό φαινόμενο της ύπαρξης ενός οικονομισμού μαζί με μίσος φυλετικό και άλλα συναφή.

Πρόσφατο παράδειγμα αυτής της κατάστασης είναι και η αντίδραση ορισμένων βορειοευρωπαίων που έχουν ζητήσει την υποθήκευση αρχαίων μνημείων για τα ελληνικά χρέη, αγνοώντας και προφανώς μη ενδιαφερόμενοι για το ότι αυτά ανήκουν σε όλη την ανθρωπότητα και αποτελούν παγκόσμια κληρονομιά και μη σεβόμενοι εκείνους τους σημαντικούς και σπάνιους ανθρώπους που συνέτειναν τα μέγιστα στη θετική εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού – και φυσικά το ίδιο πρέπει να πούμε και για τα άλλα παγκόσμιου ενδιαφέροντος μνημεία και προσπάθειες. Αυτή η εμπορευματοποίηση των πάντων είναι μια πολιτισμική καταστροφή και αποτελεί σαφέστατη έκφραση κακού, άσχετα από τις μοιρασμένες σε όλους τελικά ευθύνες για την σημερινή παγκόσμια οικονομική κατάσταση. Ένας αρχαίος φιλόσοφος έλεγε ότι ο μεγάλοι άντρες ανήκουν σε όλη την ανθρωπότητα, ο κυνικός λέει ότι ανήκουν στους δανειστές!

Η επιδίωξη επομένως της ειρήνης χωρίς τα προαπαιτούμενά της είναι λανθασμένη και οδηγεί εκεί όπου οδήγησε. Ίσως θα πρέπει να ξεχάσουμε προς το παρόν την ειρήνη και να ασχοληθούμε σε βάθος με τα αίτιά της, που μπορεί να σημαίνουν πρόσκαιρα και σύγκρουση με τον νομιζόμενο εαυτό μας, τις απόψεις και τις συνήθειες με τις οποίες αυτοπροσδιοριζόμαστε και με την

έλλειψη πραγματικής κοινωνικότητας στην κοινωνία.

Αναφορές

[1] Γιάννης Ζήσης, Ιωάννα Μουτσοπούλου, “Το Πρόβλημα του Κακού στην Ιστορία“

Ιωάννα Μουτσοπούλου, Δικηγόρος
Μέλος της Γραμματείας της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ

25 Ιουλίου 2011